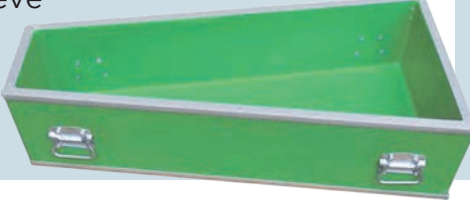

'Anne ben ölmek istiyorum, cennet çok güzel bir yermiş'

Çocuğunuz anaokulunda yapılan "değerler eğitimi" sonrasında eve böyle diyerek dönse ne yapardınız? Mersin'de bir annenin başına bu geldi.

Dinde zorlama yok, peki yalan var mı?

"Bütün Avrupa ülkelerinde zorunlu din dersi var" Böyle diyorlar. Oysa Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı'nda da geçen din dersleri çocukların kendi "dinlerini" öğrenmelerini değil, başka inançlara (ve inançsızlığa da!) saygılı olmayı öğrenmelerini amaçlıyor.

'Müslümanın çocuğu tabii ki din dersini seçer' yalanı

Eğitimbilimciler ve çocuk psikologları, küçük yaşta din öğretiminin gereksiz, yanlış ve tehlikeli olduğunu söylüyor. "Çocuğum dinini öğrensin" diyerek evlatlarınızı tarikat militanlarına teslim ediyorsunuz. Yapmayın!

AYDINLANMA HAREKETİ

Gericiğe karşı aydınlanma ve laiklik için verilen mücadelenin bültenidir...

Haziran 2016 - 25 Kr

İnsan Hakları Sözleşmesi ve
Çocuk Hakları Sözleşmesi böyle diyor.

ZORUNLU DİN DERSİ YASAKTIR

■ Belirli bir din ya da mezhebin öğretimini 9 yaşından itibaren tüm okullarda zorunlu kılmak İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırıdır. "Dinler hakkında bilgi" veren tarafsız genel kültür dersleri dışında bu yaşlarda verilen her türlü zorunlu din dersi bir insanlık yasağını delmektedir.

■ Anayasa'da "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi" dersinden söz ediliyor. Takiyye de burada başlıyor. Sünni İslam militanı ilahiyatçılar tarafından verileceği belli olduğu halde dersin adı "din kültürü" konuldu; bir tür "genel kültür" kisvesi altına sokuldu.

İlk ve ortaöğretim çağında çocukları olan herkese çağrımızdır: Çocuklarınızın din derslerine alınmasına engel olun. Bu konuda vereceğiniz dilekçelerle "muafiyet" talep edebilirsiniz. Dilekçeleriniz reddedilirse, konuyu mahkemeye taşıyabilirsiniz. Bunu hep birlikte yaparak, "oldu bittilerle" bizi geri çevirmelerine engel

olabiliriz. Geçmiş yıllarda bu konuda kazanılmış birden çok dava var.

Türkiye'nin imza attığı uluslararası sözleşmeler ve hatta "zorunlu din dersi"ni getiren Anayasa bile bugün okullarda verilen din dersini yasadışı görüyor.

Aydınlanma Hareketi gazetesinin bu sayısında, bu

konuda yaptığımız çalışmayı tanıtacak ve zorunlu din derslerinin çocukların gelişimi açısından nasıl büyük bir tehdit olduğunu göstereceğiz.

KORUNMAK İÇİN DİN Mİ DEĞİŞTİRELİM?

Geçmişte açılmış davaların, "zorunlu din dersi olmaz, aile ve çocuğun bu zorunluluğu

reddetme, dersten muaf olmayı isteme hakları vardır" kararına nasıl vardıklarını belgeleriyle aktaracağız. Bugünkü uygulamada Musevi ya da Hıristiyan olanların dilekçe vererek dersten muaf olabilecekleri öngörülüyor. Bu da açıkça dersin "objektif bir din kültürü dersi" olmadığını kanıtlıyor. Çocuk eğitimcilerinin esastan

karşı çıktıkları küçük yaşta din derslerinden çocuğumuzu korumak için Hıristiyanlığa geçecek halimiz yok!

DİN DERSİNDEN ÇIKMAK, DİNDEN ÇIKMAK DEĞİLDİR

Aile olarak dinsel inancınız ne olursa olsun, çocuğunuzu daha 9 yaşındayken bir din mis-

yonerinin eline teslim etmek pedagojik intihardır.

Ebeveynlerin kendi inançlarını çocuklarına aile içinde taşımaları mümkün, yeterli ve sağlıklıdır. Bunun ötesi bireysel inançların zorla oluşturulmasıdır. Elinizdeki gazetede bu söylediklerimizi detaylandırıp bilimsel kanıtlarıyla birlikte göstereceğiz.

ÇOCUKLARINIZI MİLİTANLARIN VERECEĞİ DİN DERSİNDEN KORUYUN

İlkokul 4. sınıftan itibaren zorunlu din dersleri başlıyor. İster Müslüman olun, ister Budist. İster az dindar olun, ister çok dindar: Dilekçe verin, dava açın, insanlık hakkınızı kopartın.

Laik ve bilimsel eğitim bir hak olmanın ötesinde bir zorunluluktur. Savaşçı bir İslam devletinde yaşamak istemiyorsak, TÜBİTAK gibi kurumların bile bilim yerine duayla uğraşmasına razı değilsek, ilk ve orta öğretim çağındaki çocukların aldığı eğitimin bilimsel ve laik nitelikte olmasını sağlamak zorundayız.

Gericiğe Karşı Aydınlanma Hareketi, bunun için bir çağrı yayınladı.

Hukuk Komisyonu'nun yaptığı çalışmalarla oluşturulan dilekçe örnekleri halkın dikkatine ve kullanımına sunuldu.

Aydınlanma Hareketi hukukçuları, "çocuğumun zorunlu din dersinden

muaf tutulmasını istiyorum" diyen herkese tüm bir süreç boyunca yol göstermeye, bilgi vermeye hazır.

YOL, YORDAM BELLİ. ÜŞENMEYİN BAŞVURUN

Bu konuda izlenmesi gereken yolu anlatan bir "yol yordam yönergesi", okullara ve Milli Eğitim Şube Müdürlüklerine verilecek dilekçenin örneği ve gerekirse sonrasında muafiyet için açılacak davalara dönük İdare Mahkemesi'ne verilecek dilekçenin ör-

Nasıl yapacağınıza ilişkin detaylı bilgiye buradan ulaşabilirsiniz
<http://kisa.ad/1>

neği Aydınlanma Hareketi web sitesinden indirilebilir.

Ülkemizde bu konuda başarıya ulaşmış birden çok örnek var.

İnsanlar ne yapacaklarını, sonunun nasıl geleceğini bilmedikleri için bu adımı atmıyorlar.

Siz artık ne yapacağınızı biliyorsunuz, okul müdürlüklerinin, Milli Eğitim müdürlüklerinin kapısına hep birlikte dayanalım, hep birlikte davalar açalım.

Biz boyun eğmeyelim. Onlar pes etsin.

BİRİNCİ ADIM OKULA DİLEKÇE

Milli Eğitim Şube Müdürlüğüne ve Okul Müdürlüğüne birlikte hitap eden bir dilekçeyi bu iki kuruma ayrı ayrı verecek, "çocuğumun zorunlu din dersinden muaf tutulmasını istiyorum" diyeceksiniz. Dilekçenize 60 gün içinde olumlu ya da olumsuz yanıt vermek zorundalar.

Bu yanıt olumsuz olursa bir sonraki adımı geçeceksiniz.

Okula ve Milli Eğitime verilecek dilekçe örneğini buradan indirip doldurabilirsiniz
<http://kisa.ad/2>

İKİNCİ ADIM İDARE MAHKEMESİ

Dilekçenize olumsuz yanıt almanız durumunda bu yanıt tarihinden sonraki 60 gün içinde İdare Mahkemesi'ne dava açmanız gerekiyor. Bu davanın 300 TL civarında bir dosya masrafı olacak. Bu dava sonucunda İdare Mahkemesi, muafiyet hakkınızı teslim edebilir. Son dönemde bunun pek çok örneği oldu. Zaten aksi bir karar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin aldığı kararlarla geçersiz kılındı.

Bu arada ilk başta Milli Eğitim'e verdiğiniz dilekçe 60 gün içinde yanıtlanmazsa, olumsuz yanıtlanmazsa, olumsuz yanıtlanmazsa sayarak mahkeme işlemlerine başlayabilirsiniz.

İdare Mahkemesine başvuru için dilekçe örneğini buradan indirip doldurabilirsiniz
<http://kisa.ad/3>

BİZE ULAŞIN

Aydınlanma Hareketi Hukuk Komisyonu'nun önerdiği muafiyet başvurusu çok sayıda yurttaşın aynı zamanlarda yapmasıyla anlam kazanıyor.

Bir toplu dilekçe eylemi önermiyoruz. Tersine tüm süreç yurttaşlar tarafından bireysel olarak yürütülüyor. Aydınlanma Hareketi de bir "eyleme" çatı olmak amacıyla değil. Çocuklarını zorunlu din dersinden muaf tutmak isteyen yurttaşlarımızı destek olmaya, hukukçularımızın oluşturduğu birikimle yol göstermeye çalışıyoruz.

Bizimle iletişime geçmenizi rica ediyoruz:

■ Başvuru yaptığımız tüm aşamalarda, lütfen bize bilgi verin. Uygun görürseniz, ihtiyaç duyarsanız verdiğiniz dilekçelerin (üzerlerinde tarih ve kayıt numarası işlenmiş olarak) kopya ya da fotoğraflarını bize iletin.
■ Atacağınız adımlarla ilgili sorularınız olursa iletişim sayfamızdan iletin.
■ Aydınlanma Hareketi web sayfalarını, facebook ve twitter hesaplarını takip edin.

İletişim sayfamızı kullanarak bize mesajınızı ulaştırabilirsiniz. Elektronik posta adresinizi belirterek size ulaşmamızı isteyebilirsiniz
<http://kisa.ad/4>

HUKUK KOMİSYONU ÇARPIK UYGULAMAYA KARŞI BİRLİKTE MÜCADELE DİYOR

HUKUK TEKNİĞİ DEĞİL MÜCADELE TEKNİĞİ

"Yargıdan dinselleşme meselesine karşı bağımsız kararlar da çıkabileceğini düşünüyoruz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gidiş de bir seçenek olarak duruyor. En önemlisi ise şüphesiz tüm velilerin koordineli, örgütlü mücadeleleri."

Aydınlanma Hareketi Hukuk Komisyonu'nun yaptığı hazırlık çalışmaları hakkında sorularımızı Avukat Bilal Doğan yanıtladı.

Zorunlu Din Dersleri'nden muafiyet için eğitim kurumuna dilekçe ve gerekirse sonrasında dava dilekçesi hazırlığı Aydınlanma Hareketi Hukuk Komisyonu gerçekleştirdi. Bu çalışma nasıl yapıldı?

Zorunlu din dersleri için açılan davalarda emsaller bir bir çıkmaya başlayınca bizler tekrar ancak bu sefer daha örgütlü bir şekilde bu konuyu ele almaya karar verdik ve öncelikle bu konudaki mevzuatı araştırarak işe başladık. Bu konuda İdare ve Danıştay mahkemelerinin kararlarını derledik. Kolektif bir şekilde zorunlu din dersinden muaf olunması yönünde başvuru dilekçesi, dava dilekçesi, emsal kararları içeren bir başvuru kılavuz belgesi hazırladık.

Hukuk Komisyonu'nda daha önce bu konuda deneyimi olmuş hukukçular var mıydı?

Biz geniş bir alanda pek çok hukukçu ile görüşerek çalışmamızı tamamladık, bunların içinde zorunlu din dersinin kaldırılması konusunda mücadelenin ilk fişegini çakan isimler de bulunuyor, hali hazırda güncel davaları takip eden meslektaşlarımız da. Meslektaşlarımızın açmış olduğu

davaları ve emsal kararları inceleyerek ve idare hukukunda uzman olan meslektaşların görüşlerini de alarak bu çalışmayı olgunlaştırdık.

Şimdiye kadar bu yolu izlemiş olanlarla ilgili deneyiminiz nedir?

Bu ana kadar idari başvurular yapıldı, bu başvurulara beklediğimiz gibi ret yanıtları verildi. Yeni eğitim öğretim yılında çocuklarımızın din dersinden muaf olması yönünde davaların açılmasına da bu ret cevabı ile başlandı.

Bu yolda idarenin yanıtı matbu hazırlanmış bir çerçeveye dayanıyor; kısaca azınlıklar olarak tabir edilen Hıristiyan, Musevilerin, bu dinlere mensup olduklarını belgelemeleri koşulu ile idari başvuruyu yeterli sayarak, bu dersten muaf olmaları, aksi halde Müslümanların bu dersi almak zorunda olduklarını belirten yanıtlar bunlar. Bizim ise temel olarak karşı çıktığımız husus zaten burada. Eğitim tümüyle bilimsel temellere dayanıyor olmalı, hiçbir din zorla çocuklara öğretilmemeli. Bu anlayışta mutlaka dini bir eğitim verilmesi temel alınıyor ve İslamın

ise belirli bir mezhebi zorla çocuklara öğretilmeye çalışılıyor.

Ne tür sonuçlar alınacağını tahmin ediyorsunuz?

Bu konuda olumlu sonuçlar alacağımızı düşünüyoruz, çünkü elimizde yeteri kadar emsal nitelikte mahkeme kararı var ve bu konuda AİHM'den çıkan kararlar da bulunmakta. Biz bu kararlara dayanarak asıl olarak zorunlu din eğitiminin kaldırılmasını talep ediyoruz ve bu yönde bir düzenleme istiyoruz.

Bilindiği gibi son dönemde yargıya yapılan tüm müdahaleler siyasi iktidara daha fazla bağımlı hale gelmesini amaçlar niteliktedir. Büyük ölçüde başarılı olduğu da söylenebilmiz. Şayet yerel mahkemelerden olumlu sonuç alınmazsa sonuna kadar zorlayacağız süreci ve davaları AİHM'ye taşımaya gündeme alacağız.

Ancak zorunlu din dersi sorunu çok boyutlu bir sorun ve toplumun tüm hücrelerine kadar gerileştirilmeye maruz bırakıldığı bir ortamda yurttaşları kişisel alanlarını, çocuklarını ve yaşamlarını da savunmaya çağırıyoruz; "biz bu baskıları kabul etmiyoruz, sizin dikmeye çalıştığı-

nız gömleğe sığmayacağı, yeni Türkiye'niz bizim istediğimiz Türkiye değil" demek istiyoruz.

En kötü durumda, yani örneğin dilekçe reddedildi, açılan dava aleyhte sonuçlandı ya da kabul edilmedi... Bu durumda bir sonraki adım ne olacaktır?

Bu konuda AİHM bir seçenek ancak bu konuda yargıdan imam hatipler meselesinde olduğu gibi bu dinselleşme dayatmasına karşı kararlar çıkarabileceğini de düşünüyorum. Mesele yalnızca teknik hukuksal bir boyut taşıyor; aynı zamanda siyasal bir mücadele alanı ve bu alanı Aydınlanma Hareketi dolduruyor, tüm velilerin koordineli ve örgütlü mücadelesi ile eğitim alanında önemli mevziler kazanacağımıza inanıyoruz.

Bu konuda olumlu sonuçlar alacağımızı düşünüyoruz, çünkü elimizde yeteri kadar emsal nitelikte mahkeme kararı var ve bu konuda AİHM'den çıkan kararlar da bulunmakta.

"ZORUNLU DİN ÖĞRETİMİ TÜM DÜNYADA VAR" YALANI EĞİTİMDE TAKİYE VE YALAN

Zorunlu din öğretimi nedeniyle açılan davalar ve bunların uluslararası yansımaları birbirini izledikçe bizdeki uygulamanın Avrupa ülkelerinden çok farklı olmadığı iddialarını desteklemek için çalışmalar yapıldı. Bu çalışmalar en hafif deyişle "akademik namustan" uzaktı.

Dünyada "din öğretimi" konusundaki uygulamalarla ilgili en yaygın yalanlar "akademik" çalışmalarla üretiliyor.

Birkaç yalan örneği verirken, yapılan şey kolaylıkla anlaşılacaktır.

Yalan: Avrupa Konseyi kararları Avrupa ülkelerinde din "eğitimi"nin geliştirilmesi gerektiğini söylüyor; din derslerindeki ve bu dersleri verecek eğitimcilerin yetiştirilmesindeki eksiklere işaret ediyor.

Doğrusu: Avrupa Konseyi'nin 1720 numaralı Tavsiye Kararı, dinsel çatışmaları önlemek, Avrupa'nın farklı dinlerden insanları birleştiren karmaşık nüfus yapısı içinde diyalog ve birbirini anlama potansiyellerini güçlendirmek için "dinler hakkında eğitim" in güçlendirilmesini ifade ediyor. Burada da esasen çocukların "ait oldukları" dine değil, tanımları istenen dinlere dair bilgileri vermesi isteniyor. Buna rağmen bu dersler için açık ve gerekçesiz bir muafiyet her zaman var.

Yalan: Çocukların kendi dinlerini öğrenmeleri için gerekli olanaklar devlet tarafından karşılanır. İnsan Hakları Sözleşmesi bunu söyler. Bu da örneğin Müslüman bir ülkede doğal olarak zorunlu İslam dersi anlamına gelir.

Doğrusu: İnsan Hakları Sözleşmesi'nin devletlere dayattığı, eğitimin ailenin dinsel ve ahlaki değerlerine uygunluğu konusundaki taleplerin kar-

şılınmasıdır. Bu açıdan söylenenin tam aksine, velilerin çocukları için herhangi bir dinin zorunlu öğretiminden muafiyet talep etmeleri temel bir haktır.

Yalan: Ailenin dini ve değerleri esas alınarak din öğretimi için gerekli kurallar geliştirilir.

Doğrusu: Uzun süredir tüm dünyada din öğretimi konusunda Çocuk Hakları Sözleşmesi de devrededir. Örneğin Almanya'da öğrenciler 15 yaşına geldiklerinde aileleri bu görüşte olmasa bile zaten seçmeli olan din dersini almamak ya da ailenin öngördüğünden farklı bir din için bu eğitimi almak hakkına sahiptir.

Yalan: Avrupa ülkelerinde zorunlu din dersleri konusunda başka ülkelere karışılmıyor.

Doğrusu: Norveç ve İtalya gibi iki önemli örnekte, açılan davalar ve AİHM kararları sonucunda zorunlu din dersleri ile ilgili düzenlemelere gidilmiş ve neden gösterme koşulu olmaksızın muafiyet hakkı tanınmıştır.

BİZ ORTAOKULDA DİN DERSİNİ SİNEYE ÇEKERSEK ANAOKULUNA KADAR İNERLER

İlkokul çocuklarında zorunlu din öğretimini durduramamızın maliyeti, din öğretiminin anaokullarına kadar inmesi oluyor. Henüz soyut düşünme yeteneği bile gelişmemiş olan çocuklara öğretilen din, sadece karmaşaya ve zihinsel travmalara yol açıyor.

"Çocuklarımız dinlerini öğrenmeli" diye başlayan cümleler, bilimsel eğitimi temel alması gereken okulları gerici bir kuşatma altına kalmakla yetinmiyor. Çocukların din öğretimine sokulması adım adım daha erken bir yaşa alınıyor.

Kuran kurslarının yasal ve göz yumulan yasadışı varlıklarıyla da yetinilmiyor. Anaokullarına gönderilen müftülük görevlilerinin "değerler eğitimi" adı altında din öğretimi ve inanç istismarına yöneldiklerine şahit oluyoruz. Oysa Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesinde eğitim psikolojisi, öğrenim psikolojisi ve gelişim psikolojisi gibi

alanlarda dersler veren Yardımcı Doçent Eylem Gökçe Türk, çocukların gelişim dönemlerinde özellik ve ihtiyaçlarına aykırı uygulamalarla karşılaşmalarının onların bütünlüğüne ve sağlıklı gelişimlerine zarar verdiklerini söylüyor ve okul öncesi çağda çocuklara dini bir eğitim vermenin gelişim dönemlerinin özelliklerine aykırı bir uygulama olduğunu savunuyor. Eylem Gökçe Türk şöyle söylüyor: "Okul öncesi dönem, genel olarak çocuğun dil becerilerinin arttığı bir dönemdir. Dünyayı refleksleri, temel duyuları ve bedensel devinimleri ile keşfetmekten, yavaş yavaş dünyayı zihinsel araçlar ile keşfetmeye doğru ilerler ancak akıl yürütmesi mantık kurallarından bağımsız, kendine özgü özellikler sergiler. Canlı cansız ayrımını yapmakta, gördüğü bir olayı zihninde tersine çevirmekte ve kendi duygu, düşünce ve beklentilerinden farklı duygu düşünce ve beklentilerin de olabileceğini kavramakta güçlük çeker. Okul öncesi dönem çocuğun merakı dini konulara değil, çevresinde her ne varsa ona yönelik bir merak ve uygun bir biçimde doyurulması şarttır. Çocuğa anlayabileceği basitlikte ve olabilecek en somut hali ile yanıt verilmelidir. Soyut bir kavram olan din ise çocuğun anlama ve akıl yürütme becerilerinin ötesindedir."

KAZANILMIŞ ÇOK DAVA VAR, ERTEKİN'LERİN DAVASI BUNLARDAN BİRİ

EMSALE KARAR BOLLUĞU

"Benim çocukluğumda din dersleri hiç olmazsa seçmeliydi. Bir de ahlak bilgisi dersi vardı. Kırk yıl önceden söz ediyordum. Bir ülke normalde, haklar ve özgürlükler açısından kırk yılda ileri gider."

İstanbul'da yaşayan Süha Ertekin, 2009'da kızı 4'üncü sınıftayken zorunlu din dersine karşı başlattığı hukuki mücadeleyi kazandı ve ortaya "emsal" olabilecek bir karar bıraktı. O karar halen orada ortada duruyor ve hâlâ geçerli...

Yaşadıklarını Süha Ertekin'den dinleyelim.

Bir dava açtınız ve kazandınız; kızınız din derslerinden muaf oldu. Dava süreci devam ederken ya da sonrasında kızınız din derslerine girmemeye başladığında, okul içinde bir sorun yaşadınız mı?

Bu konuda öğrenciler ya da öğretmenler tarafından bir ayırıştırma yaşanmadı. Tabii bunun Kadıköy'deki bir okul olması ile de ilgisi olabilir. Çocuğu biz uzun süre hazırladık. Davayı açmadan önce "Din diye bir olgu var, biz dindar insanlar değiliz, dindar insanlar olsak bile aynı tavrı sergiledik. Çünkü laik bir ülkede devlet okullarında çocuklara din telkin edilemez" dedik. Arka-

daşları "Sen niye din derslerine girmiyorsun" diye sordular elbette ama aynı zamanda gıpta da ettiler. "Ah keşke biz de senin gibi olsaydık, keşke bizim annemiz babamız da dava açsaydı" dediler.

Dava süreci devam ederken din derslerine girdi mi kızınız?

Bir dönem girdi. Çünkü konuyla ilk temas ettiğinizde, önce okul yönetimi "hayır olmaz" diyor. Önce davalık malzeme birikiyor. Sonra dava açılabilir. O süreçte kızım din derslerine girmek zorunda kaldı. Mahkemenin çok da güzel bir karar çıktı. Öğretmenleri de bu konuda çok anlayışlıydı. Şimdi lise öğrencisi. O karar halen geçerli.

Biraz da dava sürecini konuşalım... Çocuğunuzun zorunlu din dersinden muaf tutulması mücadelesine neden ve nasıl giriştiniz?

Benim çocukluğumda din dersleri hiç olmazsa seçmeliydi. Bir de ahlak bilgisi dersi vardı.

Kırk yıl önceden söz ediyordum. Bir ülke normalde, haklar ve özgürlükler açısından kırk yılda ileri gider. Oysa bugün çocuklarımızı yaşattığımız Türkiye, ne yazık ki, son 14 yılı AKP dinciliği ve gericiliğiyle katmerlenen hak-özgürlük kaybı ve hukuk ihlalleri ülkesi olmuştur.

"İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programı" (MEB) ve uygulamanın araçları olan kitaplar incelendiğinde, dersin adına rağmen, içeriğinin din kültürü ve ahlak bilgisi öğretimi olmadığını, belli bir "inanç" telkin ettiğini görüyorsunuz. Bu dayatmanın çocuğumuzun kimlik gelişimine zarar vereceğini düşünerek dava açtık. Şimdi, artık ortada kalmayan laiklik ilkesinin ne kadar önemli olduğunu gördük.

Argümanlarınızı biraz daha açar mısınız?

Hâlâ geçerli olan Anayasa'da Türkiye'nin laik, demokratik bir Cumhuriyet olduğu söylenir. AKP ise yasalara referans alarak iddia ederek, tam tersi yönde politikalar izliyor. Zorunlu "inanç dersi"ne dönüşmüş olan uygulama, Cumhuriyet'in kuruluş ilkesine terstir. Öbür yandan anne ve babanın iradesi dışında, devletin çocuğa belli bir dini telkin etmesi durumu var. Devlet çocuklara belli bir dini dayatamaz. "İnanç", devletin eylem alanı dışında, tamamen bireyin özel alanıyla ilgilidir. Davamızın temel argümanları bunlardı.

Davanın sonucu ne oldu?

2009 yılında dava lehimize sonuçlandı. Kızımız din derslerinden muaf oldu, derslere girmedik.

"2009 yılında dava lehimize sonuçlandı. Kızımız din derslerinden muaf oldu, derslere girmedik."

TEOG SINAVINDA DİN DERSİ SORULARINDAN MUAF OLACAK MIYIZ?

Mahkemeye din dersinden muaf olan öğrenciler, TEOG sınavında din dersi sorularını yanıtlamak zorundalar mı? Böyle bir sorun var mı?

Bir muğlak dönem yaşandı ki, din dersinden muaf olan -başka din mensubu olduğu için ya da mahkemeye muaf olan öğrencilerin sınavda din dersi sorularını yanıtlayıp yanıtlamayacağı konusunda belirsizlik vardı. Sonra Milli Eğitim'den bir daire başkanıyla görüşürdüler bizi. Ankara'dan "Konu görüşülüyor" diye bir yanıt geldi. Sınava nerdeyse bir hafta kala, din dersinden muaf olanların, mahkeme kararıyla ya da başka dine mensup olduğu için, TEOG'ta din dersi sorularını yanıtlamayacağı yönünde bir bilgi geldi. Şu anda böyle bir sorun yok. Eğer din dersinden resmen muafsanız, TEOG'ta din dersi sorularından da muaf oluyorsunuz.

Süha Ertekin ve Kazım Genç ile yaptığımız söyleşileri gazete sayfalarımızdaki yer darlığımız nedeniyle kısaltarak yayınıyoruz. Uzun metinlere internet sitemizden ulaşabilirsiniz. aydinlanmahareketi.org

AİHM'YE TAŞINAN ZORUNLU DİN DERSİ DAVASININ AVUKATI KAZIM GENÇ:

'ONBİNLERCE DAVA AÇILMALI'

Kamuoyunda Eylem Zengin davası olarak bilinen ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nden "zorunlu din dersi olamaz" kararının çıkmasıyla sonuçlanan davanın avukatı Kazım Genç, yurttaşların ortadaki emsal kararlardan yararlanmamasından şikayetçi.

2000'lerin ortalarında kamuoyunda Eylem Zengin Davası olarak bilinen ve zorunlu din dersine karşı AİHM'de açılan davanın avukatı Kazım Genç, Türkiye'deki hukuka, yasalara ve mahkeme kararlarına rağmen dayatılan zorunlu din dersi konusunu anlattı.

Açtığınız davada dayanaklarınız nelerdi?

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 9. Maddesinde, "Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, din veya inanç değiştirme özgürlüğü ile tek başına veya topluca, açıkça veya özel tarzda ibadet, öğretim, uygulama ve ayin yapmak suretiyle dinini veya inancını açıklama özgürlüğünü de içerir. Din veya inancını açıklama özgürlüğü ancak kamu güvenliğinin, kamu düzeninin, genel sağlığın veya ahlakın ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için demokratik bir toplumda zorunlu tedbirlerle ve yasayla sınırlanabilir" deniyor. Sözleşmenin ekindeki 1 numaralı protokolün 2. maddesinde ise, "Hiç kimse eğitim hakkından

yoksun bırakılamaz. Devlet, eğitim ve öğretim alanında yüklenmesi gereken görevlerin yerine getirilmesinde, ana ve babanın bu eğitim ve öğretimin kendi dini ve felsefi inançlarına göre yapılmasını sağlama haklarına saygı gösterir" deniyor. Yani devlet, çocuğun ebeveyninin inanç ve felsefesine aykırı eğitimi zorunlu tutamaz. Bizim anayasamızın 24. maddesindeyse, bunun tam tersine din dersinin ilk ve orta öğretim kurumlarında zorunlu olduğu yer alıyor. Sorun burada başlıyor. Ve bu sorun, sanıldığı gibi sadece Alevilerin sorunu değil. Türküye'nin sorunudur.

2000'lerin ortalarına gelindiğinde sizin hukuk mücadeleniz başladı, neler yaptınız?

Müvekkilim Hasan Zengin, Alevi bir aile olduklarını, çocukları Eylem Zengin'in zorunlu din dersine tabi tutulmasını istemediklerini söyleyerek dava açtılar. İlk açtığımız dava 2004'te AİHM'ye taşındı. 2006'da duruşma yapıldı. 9 Ekim 2007'de karar verildi ve zorunlu din dersi olamaz denildi. Bu karar Eylem Zengin

Türkiye Davası olarak arşivlerde duruyor. Karara karşı 3 ay içinde devletin itiraz hakkı vardı. Türkiye Cumhuriyeti itiraz etmedi. Böylece karar 9 Ocak 2008'de kesinleşti.

Eylem Zengin Türkiye Davası'nda temel olarak neyi savundunuz?

Eylem Zengin dosyasını AİHM'ye taşıdığımızda, 4, 5, 6, 7 ve 8'inci sınıfların Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ders kitaplarını mahkemeye teslim ettim. AİHM kitapları inceledi ve bir rapor geldi. Rapora göre 4, 5, 6 ve 8'inci sınıf ders kitaplarının tamamında, 7'inci sınıf ders kitabının ise 15 sayfadan geriye kalan bölümünün tamamında İslam dininin felsefesi, ibadetleri, uygulamaları anlatılıyor. Ortada bir kandırmaca var. Sadece 7'inci sınıf ders kitabının 15 sayfalık bölümünde İslamiyet dışındaki 5 ana din ile ilgili kısa bilgiler var. Onun dışında ders kitaplarının tamamında İslam'ın

Sünni yorumu anlatılıyor ve bu ders zorunlu kılmıyor.

AİHM'de kazanılmış bir hukuk zaferi var. Buna rağmen Türkiye'de din dersinin zorunlu olmakta çıkartılması konusunda tek bir adım bile atılmıyor, neden?

Eylem Zengin Türkiye Kararı emsal gösterilerek onbinlerce dava açılması gerekirdi. Ama açılan dava sayısı 100'ü geçmemiştir.

Mitingler yapılıyor, eylemler, basın açıklamaları yapılıyor. Ama çocukların başına bir şey gelecek kaygısıyla aileler, bireysel dava açmıyorlar.

Nasıl bir mücadele sürdürmek gerekiyor?

Laik, aydınlanmacı, ilerici yurttaşlarımızın toplumsal muhalefeti büyütecek ve sürükleyecek adımlar atması gerekiyor. Bugüne kadar zorunlu din dersine karşı velilerimiz 100 değil de, onbinlerce dava açsaydı, idari yargı makamları tıkanırdı. On bin kişi bu davaları AİHM'ye taşısaydı Avrupa'da yer yerinden oynardı.

DİN ÖĞRETMENİNDEN KIZLARA ZORLA BAŞÖRTÜSÜ

Bursa Nuri Erbak Anadolu Lisesi'nde ücretli öğretmen olarak din derslerine giren bir kadın, bir gün çantasında başörtülerini derse geldi. "Kuran okuyacağız, okurken bunu takmazsanız günah olur" dedi. Müfredatta Kur'an yoktu! Öğrencilerin bir kısmı başörtülerini

takarırken, diğer öğrencilerin itirazları üzerine çıkarttılar. Bu öğretmen daha önce giyimi nedeniyle okul yönetimi tarafından uyarılmış, bir süre sonra da görevine son verilmişti. Milli Eğitim Şube Müdürlüğü tarafından aynı okula yeniden görevlendirilerek gönderildi. Aynı okulda rehber öğretmenlik yapan Kadir Karslı'nın olayın yaşandığı

dönemde Birgün gazetesine söylediklerine kulak verelim: "Ergenlerin kimliklerinin oluştuğu bu hassas dönemde dinsel inançlarıyla çelişir duruma getirmek doğru değil. Gençlerin kendi istediği ve hazır olduğu bir zamanda dinsel faaliyete girmesi gerekir, zorunlu tutulduğu durumda inancına ilişkin çelişki yaşamak zorunda kalır ki bu durumda geri dönülmez bir travma yaşar."

ANAOKULUNDA 'CENNET' ANLATILDI 5 YAŞINDAKİ ÇOCUK 'ÖLMEK İSTİYORUM' DEDİ

Mersin'de yaşayan E.K. 5 yaşındaki çocuğu anaokulundan eve gülererek geldiğinde onu dehşete düşüren şeyler yaşadı. Anaokulu'nda o gün "Kutlu Doğum Haftası" etkinlikleri vardı ve etkinliğe katılan kişiler, çocuklara dinsel konularda hikâyeler anlatmışlardı. Anlatıcıların "çocuk eğitimi" hakkındaki birikimlerini bilmiyoruz, din bilgileri ise yüksek olmalı. Müftülük tarafından görevlendirilmişlerdi!

Anlatılanları dinleyen 5 yaşındaki çocuk eve geldiğinde annesine gülümseyerek "Anne ölmek istiyorum. Ölüm çok güzeldir. Günahsız olunca cennete gidiyormuşsun" deyivermişti.

Çocuklara din öğretimi vermek konusundaki ihtirasın her gün böyle pek çok skandal yarattığını ve bunların çoğunun aile içinde kaldığını öngörmek zor değil.

DERSTE KABİR AZABI

2008 yılında Gaziantep'te yaşanan ve basına yansıyan olayda Din "Kültürü" öğretmeni Fatma Y. öğrencilerine Biyoloji Laboratuvarı'nda gösterdiği bir filmle namaz kılmanın ne kadar önemli olduğunu öğretti.

Filmde, namaz saatinde uyanamayan Hasan kendini bir anda Azrail'le başbaşa buluyordu. Azrail, Hasan'ın canını aldıktan sonra ölüsünü yıkıyor, bu sırada kendisine Şeytan eşlik ediyordu! Hasan'ın ölüsüne kaynar sular döken şeytan, daha

sonra onu cehennemde karşılıyordu.

Filmin sonunda Hasan "Rabbim beni geri döndür" çığlıkları içinde uyanıp, namazını kılıyor ve affedilmesi için dua ediyordu.

O gün sınıfta olan kızlardan birisinin annesi olan İnci K. "kızım hâlâ korkuyor" diyor. Bu konuda okul yönetimine başvurdukları ama ciddiye alınmadıklarını ekliyor. Üstelik İnci K.'nin kızı, şikayette bulunması üzerine okuldaki başka öğretmenler tarafından da tehdit ediliyor.

EĞİTİMBİLİMCİ PROF. DR. RIFAT OKÇABOL:

AİLE DIŞINDA DİN ÖĞRETİMİ YANLIŞ

Devletin belirli bir dinin öğretimini yapması Anayasamıza da aykırı. Üstelik, aynı din içinde bile birçok yorum farkı varken, bunlardan birinin öğrenim gören çocuklara "gerçek din" olarak sunulmasının yaratacağı bir dizi sorun var.

Eğitimbilimci Prof. Dr. Rifat Okçabol'un sol haber portalında yayınlanan bir makalesi, din öğretiminin tarihsel gelişimine, çağımızda bu konunun nasıl ele alındığına, din öğretiminin bizim gibi ülkelerde zorunlu hale getiren güç dengelerinin neler olduğunu ilişkin değerli bilgiler sunuyor.

Okçabol, göksel inançların önce-sindeki dönemin öğretilerinin insanın kendisinin yarattığı tanrılara hizmet edilmesiyle ilgili olarak yine insan ürünü olan bilgilerden oluştuğuna dikkat çekiyor ve din öğretiminin gelişimine bu çerçeveden bakarak şunları anlatıyor:

"Bu öğretiler 'tanrı böyle istiyor, şöyle buyuruyor' üzerinden değil de, insanların ürettiği 'tanrıyı memnun etme' yöntemleriyle ilişkili olmuştur. Göksel inançlarla birlikte, tanrının elçisi olduğuna inanılan peygamberlerin tanrıdan aktardıkları ve tanrı adına söyledikleri inanç öğretilerinin temelini oluşturmuştur. Bunu izleyen yüzyıllar boyunca okula gidebilenler yine de toplumların çok sınırlı bir kesimini oluşturmuştur."

Dinin bu aşamada ağırlıklı olarak aile içinde öğrenildiğine işaret eden Okçabol, Osmanlı'daki duruma ilgili de çarpıcı bir noktaya işaret ediyor: "Osmanlı'nın son çeyreğinde bile, benzer bir durum vardır. Osmanlı'da okullaşma oranı yüzde 10'un altındadır, tarikatlar toplumun küçük bir kesimini kapsamaktadır ve Kuran kursları uygulaması diye bir şey de yoktur."

Okçabol buradan şu sonucu çıkarıyor: "Dolayısıyla din/inanç öğretimiyle ilgili tarihsel bir gerçek şudur: İnsanların ortalama dindar olmaları için okullarda dini öğretim şart değildir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında ise devreye ABD giriyor, gerek maddi ve teknik yardımlarla, gerekse doğrudan

yaptığı ya da yandaşlarına yaptırdığı darbelerle bu ülkelerde dini akımların güçlenmelerine yardım etmeye başlıyor."

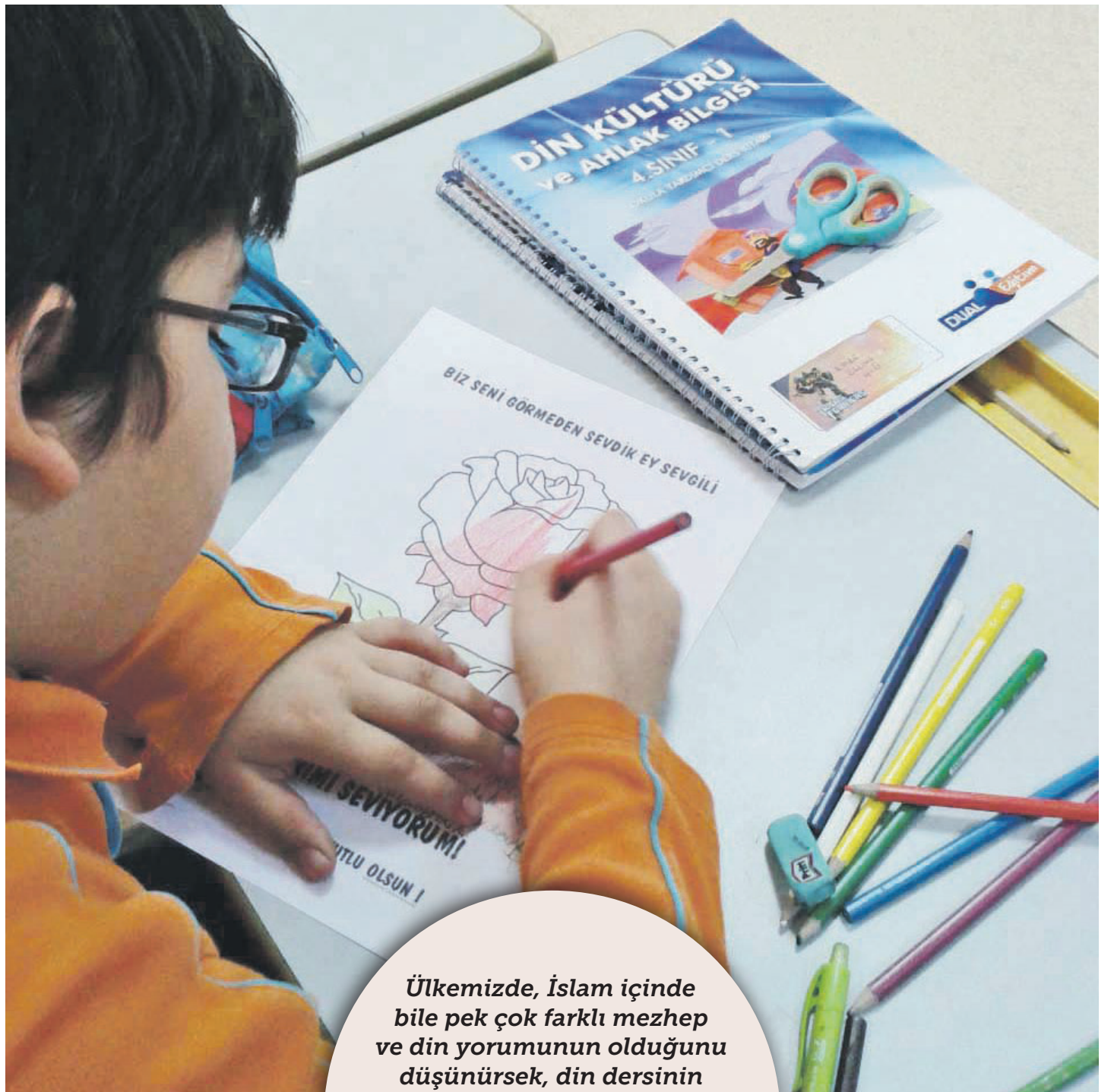
Nitekim Okçabol, ülkemizdeki durumu da şöyle özetliyor:

"1946 sonrasında Türkiye-ABD yakınlaşması başladığında, ABD öne-risiyle 1949 yılında seçmeli din dersi okullara girmiş, bir ilahiyat fakültesi açılırken Kuran kurslarının açılmasına da başlan-mıştır. Türkiye'de

1949-1980 arasında Kuran kursları yaygınlaşırken, imam hatipler yeniden açılıp yaygınlaşmaya başlamış, seçmeli din dersi de tüm okullarda yaygınlaşmış, 1974'te de seçmeli din kültürü ve ahlak bilgisi (DKAB) dersine dönüşmüştür."

Okçabol, makalesinde belirli bir dinin öğretilmesine dönük din derslerinin yarattığı sorunlara işaret ederken, mezhep farklarının öğretime nasıl yansıtılmasının da başlıbaşına bir sorun olduğunu anlatıyor.

Bir ilahiyatçının "Çeşitli İslam ülkelerinde değişik mezhep mensupları olduğundan Suudi Arabistan'daki din dersinin içeriği ile Tunus'taki din dersinin içeriğinde ayrılıklar olması normaldir" sözlerini aktaran Okçabol şöyle devam ediyor: "Değişik mezhep mensuplarının bulunduğu Türkiye'de ise, herke-se tek tip din dersi okutulmaktadır. Ayrıca bazı dini öğretilerde tam görüş birliği de yoktur. Görüş birliği olmayan konuların tek gerçekmiş gibi öğretilmesi, çocuğun gelişimi açısından çok sakıncalı bir durum yarat-

maktadır."

Okçabol makalesinde, devlet okullarında dini öğ-

retimin yerinin olmadığını, belirli bir inancı sunmayan, tarih ve genel kültür dersleri dışında okullarda zorunlu din derslerine yer olmadığını şöyle anlatıyor: "Günümüzün devletleri, Sünni-Hanefi inan-

Ülkemizde, İslam içinde bile pek çok farklı mezhep ve din yorumunun olduğuna düşünürsek, din dersinin içeriğinde ayrılıkların olması kaçınılmazdır. Görüş birliği olmayan konuların tek gerçekmiş gibi öğretilmesi, çocuğun gelişimi açısından çok sakıncalı bir durum yaratmaktadır.

tin öğreteceği bir konu olmayıp, insanların özgür iradeleriyle istediklerinde, istediği derinlikte öğrenecekleri bir konudur. Bu nedenle, çocukların bilişsel, devinimsel ve duyuşsal gelişim göstererek özgürleşmesini, kendi egemenliğinin ayırımında olan yurttaş olmasını sağlamaya yönelik zorunlu öğrenim sürecinde dini öğretimin yeri yoktur."

Rifat Okçabol'un makalesinin tam metni için <http://kisa.ad/5>